

КРИМСЬКА ПРАВОЗАХИСНА ГРУПА

e-mail: crimeahrg@gmail.com

website: crimeahrg.org

МОНІТОРИНГОВИЙ ОГЛЯД СИТУАЦІЇ З ПРАВАМИ ЛЮДИНИ В КРИМУ

БЕРЕЗЕНЬ 2021 РОКУ

Моніторинговий огляд підготовлено
Кримською правозахисною групою на підставі
матеріалів, зібраних у березні 2021 року

Перейти [по посиланню](#), щоб ознайомитися
з щомісячними моніторинговими оглядами
КРИМСЬКОЇ ПРАВОЗАХИСНОЇ ГРУПИ

Перейти [по посиланню](#), щоб ознайомитися
з тематичними оглядами та статтями
КРИМСЬКОЇ ПРАВОЗАХИСНОЇ ГРУПИ

ЗМІСТ

1. ВСТУП	3
2. ГРОМАДЯНСЬКІ І ПОЛІТИЧНІ ПРАВА	4
Заборона тортур.....	4
Право на свободу та особисту недоторканність.....	4
Обшуки та затримання	4
Політично умотивоване кримінальне переслідування	4
«Справа кримських мусульман».....	4
«Справа українських диверсантів»	5
Переслідування за звинуваченням у участі у батальйоні	6
ім. Н.Челебіджіхана	
Переслідування «Свідків Єгови»	6
Справа Олега Приходька.....	7
Справа Владислава Єсипенка	7
Умови утримання в місцях несвободи	8
Свобода думки, совісті та релігії	9
Свобода висловлювання думки.....	9
Свобода зібрань та об'єднань	10
Захист власності.....	10
3. ПОРУШЕННЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА	11
Конвенція (IV) про захист цивільного населення під час війни.....	11
<i>Призов осіб, котрі мешкають на окупованій території, ...</i>	<i>11</i>
<i>до збройних сил держави, що окупує, а також пропаганда служби у збройних силах</i>	

Кримська правозахисна група (КПГ) — організація кримських правозахисників і журналістів, метою якої є сприяння дотриманню і захисту прав людини в Криму шляхом формування пильної уваги до проблем дотримання прав людини і міжнародного гуманітарного права на території Кримського півострова, а також пошуку і відпрацювання механізмів для захисту прав людини в Криму.

Діяльність **КПГ** керована, передусім, нормами основних документів у сфері прав людини, а саме: Загальною декларацією прав людини, Гельсінським Заключним Актом, Конвенцією про захист прав людини і ключових свобод, Міжнародним пактом про громадянські і політичні права, Міжнародним пактом про економічні, соціальні і культурні права тощо.

Основні завдання **КПГ**:

- 1) збір і аналіз інформації щодо ситуації з дотриманням прав людини в Криму;
- 2) широке інформування органів влади, міжнародних організацій, міжурядових структур, неурядових організацій, засобів масової інформації та інших цільових груп шляхом публікації і поширення аналітичних та інформаційних матеріалів про ситуацію з правами людини в Криму;
- 3) сприяння захисту прав людини і дотримання норм міжнародного права в Криму;
- 4) підготовка рекомендацій для органів влади та міжнародних структур в сфері прав людини;
- 5) забезпечення наявності «теми прав людини в Криму» в інформаційному просторі.

При підготовці та розповсюдженні інформації **КПГ** керується принципами об'єктивності, достовірності та своєчасності.

2

ГРОМАДЯНСЬКІ І ПОЛІТИЧНІ ПРАВА

ЗАБОРОНА ТОРТУР

За інформацією КПГ, до журналіста **Владислава Єсипенка**, затриманого 10 березня 2021 р., співробітники ФСБ застосовували тортури (*удари електричним струмом й удушення поліетиленовим пакетом*) з метою отримання потрібних слідству свідчень. Показання, набуті внаслідок застосування тортур, були також використані у постановочному інтерв'ю проросійському каналу «Крим 24».¹

ПРАВО НА СВОБОДУ ТА ОСОБИСТУ НЕДОТОРКАНИСТЬ

ОБШУКИ ТА ЗАТРИМАННЯ

10 березня співробітники ФСБ РФ затримали на трасі на Ангарському перевалі журналіста «Крим.Реаліі» **Владислава Єсипенка** та українську активістку **Єлизавету Павленко**. Після затримання Єлизавету Павленко доправили додому, де вчинили 8-годинний обшук і вилучили техніку й особисті речі. Владислава Єсипенка відвезли у невідомому напрямку, лише 12 березня його дружині стало відомо, що його утримують в ІТТ Сімферополя і підозрюють у «незаконному виготовленні боєприпасів» за ч. 1 ст. 223. 1 КК РФ (*докладніше у підрозділі «Справа Владислава Єсипенка»*).

11 березня в Ялті відбулися масові обшуки серед прихильників релігійної орга-

нізації «Свідки Єгови». Сайт «Свідки Єгови в Росії» повідомив про щонайменше 9 обшуків. Після обшуків затримали **Тараса Кузьо**, у котрого вилучили всю електронну техніку².

18 березня співробітники МВС затримали активіста **Іллю Большедворова**. Приводом слугувало те, що він 22 січня 2021 року телефоном здійснював фільмування на відео одиночного пікету. Поліція заявила, що такі дії розцінюються як участь у масовому заході. «Суд» ухвалив арештувати його терміном на 10 діб (*докладніше в розділі «Свобода слова і висловлювання думки»*).

ПОЛІТИЧНО УМОТИВОВАНЕ КРИМІНАЛЬНЕ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ

Станом на кінець березня **114 осіб** позбавлені волі у рамках політично умотивованого й/чи релігійного кримінального переслідування. Повний список опубліковано на сайті КПГ³.

«СПРАВА КРИМСЬКИХ МУСУЛЬМАН»

Фігурантів цієї справи звинувачують у причетності до ісламських організацій⁴ або в пропаганді діяльності організацій, які в РФ визнані терористичними чи екстремістськими, але не є такими за законодавством України. Справи розглядаються з порушенням права на справедливий суд, основними доказами для суду є свідчення анонімних свідків (багато хто з них — співробітники

¹ Крим 24 / «Передавав СБУ інформацію про воду й вибори»: Спійманий у Криму український шпигун дав інтерв'ю «Крим 24» <https://crimea24.tv/content/peredaval-informaciyu-o-sostoyanii-vo/>

² Свідки Єгови в Росії / У Ялті пройшла хвиля обшуків в будинках віруючих. Порушено нову кримінальну справу <https://jw-russia.org/news/2021/03/7.html>

³ https://crimeahrg.org/wp-content/uploads/2021/04/prisoners_03_2021.pdf

⁴ У більшості випадків ця організація — «Хізб ут-Тахрір».

ФСБ РФ), досудові показання свідків, котрі у подальшому в суді заявляють, що такі свідчення дали під тиском, і лінгвістичні експертизи розмов обвинувачених мусульман. Докази, надані стороною захисту, зазвичай судді не беруть до розгляду.

У березні загальна кількість мешканців Криму, позбавлених волі у «справі кримських мусульман», склала **74** осіб. Ще **5** осіб обмежені в пересуванні: **3** перебувають під наглядом й не в змозі залишити окуповану територію, **2** — під домашнім арештом.

3 березня 3-й апеляційний суд м. Сочі розглянув скаргу на рішення про утримання під вартою **Османа Аріфметова** до 14 січня 2021 року⁵. Термін утримання під вартою за рішенням першої інстанції вже добіг кінця, тоді як для Аріфметова вже було ухвалено нове рішення щодо продовження терміну утримання під вартою до 16 червня. Таким чином, розгляд цієї скарги був формальним і не уможлиблював реалізацію права на оскарження.

12 березня «Верховний суд Республіки Крим» («ВС РК») залишив чинним рішення про утримання під вартою Олега Федорова й Ернеста Ібрагімова до 15 квітня 2021 року. Олег Федоров брав участь в засіданні через відеозв'язок із СІЗО Сімферополя. Ернест Ібрагімов був відсутній під час розгляду, тому що перебував на примусовій психіатричній експертизі в медичному закладі.

16 березня суддя «ВС РК» Анатолій Осоченко⁶ залишив чинним рішення про домашній арешт **Олександра Сізікова** до 2 червня 2021 року⁷.

16 березня суддя Південного окружного військового суду (ПОВС) м. Ростов-на-

Дону (РФ) Олег Волков наказав вивести із зали суду **Ремзі Бекірова, Різу Ізетова, Раїма Айвазова, Шабана Умерова й Фархода Базарова** за те, що вони зажадали присутності перекладача з кримськотатарської мови на російську⁸. 18 березня суддя ПОВС Валерій Опанасенко з тієї ж причини вивів з зали суду **Сервета Газієва й Ерфана Османова**⁹. 23 березня суддя ПОВС В'ячеслав Корсаков за використання кримськотатарської мови вивів із зали суду **Руслана Сулейманова, Османа Аріфметова, Рустема Шейхалієва і Яшара Муєдінова**¹⁰.

17 березня «ВС РК» залишив чинним рішення про утримання **Азамата Еюпова** під вартою до 15 квітня 2021 року. Еюпова не було на розгляді, тому що він перебував на примусовій психіатричній експертизі в медичному закладі¹¹.

17 березня «Севастопольський міський суд» залишив чинним рішення про утримання під вартою **Яшара Шихаметова** до 15 квітня 2021 року¹².

19 березня Апеляційний військовий суд у м. Власиха (РФ) залишив чинним рішення про утримання під вартою до 1 червня 2021 року **Ісмета Ібрагімова**¹³. Справу розглядав суддя Анатолій Солін¹⁴.

«СПРАВА УКРАЇНСЬКИХ ДИВЕРСАНТІВ»

На кінець березня в ув'язненні перебувають **16** осіб (включаючи Владислава Єсипенка), котрих ФСБ РФ під час затримання звинуватила «в підготовці диверсій, зберіганні зброї та шпигунстві». У цих справах зафіксовано незаконні методи ведення слідства й застосування тортур для отримання

⁵ <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1359313874436065>

⁶ «ВС РК» / Список справ, призначених до слухання на 16.03.2021. Справа 22К-902/2021 https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=16.03.2021

⁷ <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1368801410153978>

⁸ <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1368682533499199>

⁹ <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1370998443267608>

¹⁰ <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1373685416332244>

¹¹ <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1369348220099297>

¹² <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1369394383428014>

¹³ <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1370732336627552>

¹⁴ Апеляційний військовий суд. Список справ, призначених до слухання на 19.03.2021. Справа 55К-95/2021. https://vap.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=19.03.2021

показань зізнання, порушення презумпції невинуватості, поширення ФСБ РФ через російські ЗМІ постановочних відео «зізнань».

24 березня «суддя Севастопольського міського суду» Борис Кожевников засудив громадянку України, 66-річну кримчанку та українську активістку, **Галину Довгополу** до 12 років позбавлення волі в колонії загального режиму за ст. 275 КК РФ (*Державна зрада*)¹⁵. Її звинуватили в тому, що вона «таємно співпрацювала з Головним управлінням розвідки Міністерства оборони України з метою виконання розвідувальних завдань» і «збирала інформацію про окремих авіаційний полк Чорноморського флоту». Справа розглядалася в закритому режимі, тому що «у матеріалах справи містилися відомості, що є державною таємницею». Її звинуватили в державній зраді, а не шпигунстві, тому що вона мала російський паспорт, виданий у Криму органами РФ у рамках примусового громадянства після 2014 року. Жінка не подавала заяви про вихід з громадянства України і є громадянкою України.

Важливо відзначити, що шпигунство за КК РФ карається позбавленням волі на термін від десяти до двадцяти років, а державна зрада — позбавленням волі на термін від дванадцяти до двадцяти років.

30 березня КПГ стало відомо, що Леонід Пархоменко був етапований із Ставропольської колонії до виправної колонії суворого режиму №8 «Білий ведмідь» м. Лабитнангі (РФ).

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ЗА ЗВИНУВАЧЕННЯМ У УЧАСТІ У БАТАЛЬЙОНІ ІМ. Н.ЧЕЛЕБІДЖІХАНА

На кінець березня за звинуваченням в участі у батальйоні імені Н. Челебіджіхана позбавлені волі **6 осіб**. Офіційною причиною переслідування обви-

нувачених в Криму за ч. 2 ст. 208 КК РФ є те, що вони не з'явилися добровільно у силові структури РФ і не заявили про свою участь у «кримськотатарською добровільному батальйоні імені Номана Челебіджіхана». Оголошеним слідством доказом діяльності батальйону проти інтересів РФ є інформація зі ЗМІ, що метою створення батальйону була деокупація Криму.

23 березня «суддя Кіировського районного суду» Ігор Дегтярьов засудив **Меджита Аблямітова** до 6 років у колонії суворого режиму¹⁶.

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ «СВІДКІВ ЄГОВИ»

На кінець березня 2021 року в рамках переслідування «Свідків Єгови» в Криму позбавлено волі щонайменше **5 осіб**. Ще **4** осіб обмежені в пересуванні: **3** перебувають під наглядом й не в змозі залишити окуповану територію, **1** — під домашнім арештом

10 березня суддя 4-го касаційного суду загальної юрисдикції м. Краснодар (РФ) Валерій Ноздрін залишив чинним вирок (6 років позбавлення волі) для прихильника «Свідків Єгови» з Джанкою **Сергія Філатова**¹⁷.

11 березня в Ялті відбулися масові обшуки в будинках прибічників «Свідків Єгови». Після обшуків затримали мешканця Ялти **Тараса Кузьо** за ч. 1 ст. 282.3 КК РФ (*Фінансування екстремістської організації*). Протягом доби його тримали в ІТТ. 12 березня «Київський районний суд Сімферополя» ухвалив рішення про обрання щодо Тараса Кузьо запобіжного заходу у формі домашнього арешту терміном до 4 травня 2021 року¹⁸.

22 березня під час дебатів у «Гагаринському міському суді Севастополя» прокурор запросив для **Виктора Шашевс-**

¹⁵ <https://www.facebook.com/crimeaarg/posts/2859579334327689>

¹⁶ КПГ / У Криму Меджита Аблямітова за участь у батальйоні ім. Н. Челебіджіхана засудили до 6 років колонії суворого режиму <https://crimeahrg.org/ru/v-krymu-medzhita-ablyamitova-za-a-uchastie-v-batalone-im-nomana-chelebidzhihana-prigovorili-k-6-godam-kolonii-strogo-rezhima/>

¹⁷ 4-й касаційний суд загальної юрисдикції. Список справ, призначених до слухання на 10.03.2021. Справа 7У-708/2021 [77-906/2021] https://4kas.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=10.03.2021

¹⁸ Кримська солідарність / Суд відправив під домашній арешт Свідка Єгови з Ялти. 11 березня в його будинку вчинили обшук <https://crimean-solidarity.org/news/2021/03/13/sud-otpravil-pod-domashnij-arrest-svidetelya-iegovy-iz-yalty-marta-v-ego-dome-proveli-obysk--1039>

кого 7 років позбавлення волі¹⁹. 29 березня «суддя» Павло Крилло засудив Віктора Сташевського до 6 років і 6 місяців позбавлення волі за участь в організації «Свідки Єгови». Відразу після оголошення вироку його взяли під варту²⁰.

24 березня в «Севастопольському міському суді» під час розгляду скарги на продовження утримання під вартою **Володимиру Сакаді** та **Ігорю Шмідту** запобіжний захід було змінено на домашній арешт²¹.

СПРАВА ОЛЕГА ПРИХОДЬКА

3 березня суддя ПОВС Олексій Магоматов засудив українського активіста **Олега Приходька** до 5 років позбавлення волі в колонії суворого режиму з відбуванням першого року у в'язниці та штрафу в розмірі 110 000 рублів. Його визнали винним у підготовці терористичного акту (ч. 1 ст. 30, ч. 1 ст. 205 КК РФ) і зберіганні вибухових речовин (ч. 1 ст. 222.1 КК РФ)²². Факти фальсифікацій доказів з боку слідства, надані обвинуваченням, публічна українська позиція та неодноразові конфлікти Приходька з представниками окупаційної влади через невизнання активістом Криму як частини РФ дають підстави стверджувати, що справа Олега Приходька є сфабрикованою, а переслідування його — політично умотивованим.

СПРАВА ВЛАДИСЛАВА ЄСИПЕНКА

10 березня співробітники ФСБ РФ затримали на Ангарському перевалі (с. Перевальне Сімферопольського району) журналіста «Крим.Реаліі» **Владислава Єси-**

пенка й українську активістку **Єлизавету Павленко**. Втім, формально Єсипенко був затриманий 11 березня, за постановою слідчого. Раніше, 9 березня, вони брали участь в акції в Сімферополі, присвяченій дню народження українського письменника Тараса Шевченка. У будинку Єлизавети Павленко вчинили обшук. 12 березня агентству «Крим.Реаліі» стало відомо, що Єсипенко перебуває в ІТТ Сімферополя²³.

ФСБ РФ звинуватило журналіста за ч. 1 ст. 223. 1 КК РФ (*Незаконне виготовлення боєприпасів*), а саме у «вийманні зі схованки компонентів вибухового пристрою». Після цього, 16 березня, прес-служба ФСБ РФ розповсюдила інформацію про затримання Єсипенка, в якій було заявлено, що журналіст «збирав в Криму інформацію для спецслужб України», фільмуючи місцевість і людей у громадських місцях²⁴. 18 березня підконтрольний владі РФ канал «Крим 24» опублікував постановочне інтерв'ю з Владиславом Єсипенком, де він повідомляє, що вів у Криму журналістську діяльність за редакційним завданням «Радіо Свобода» і що буцімто зібрана ним інформація також передавалася СБУ²⁵. За інформацією КПГ, свідчити таким чином журналіста змусили під тортурами після затримання. У подальшому факт застосування тортур Єсипенко підтвердив у розмові з адвокатами.

Після затримання і до кінця березня до Владислава Єсипенка не допускали адвокатів за угодою. Його адвокатом була призначена Віолетта Синєглазова, котра раніше неодноразово призначалася

¹⁹ КПГ / «Прокурор» під час дебатів запросив 7 років позбавлення волі для «Свідка Єгови» з Севастополя Віктора Сташевського <https://crimeahrg.org/uk/prokuror-pid-chas-debativ-zaprosiv-7-rokiv-pozbavleniya-voli-dlya-svidka-%d1%94govi-z-sevastopolya-viktora-stashevskogo/>

²⁰ <https://www.facebook.com/crimeahrg/posts/2859529644332658>

²¹ КПГ / У Севастополі двом віруючим змінили запобіжний захід з утримання під вартою на домашній арешт <https://crimeahrg.org/uk/u-sevastopoli-dvom-viruyuchim-zminili-zapobizhnyj-zahid-z-utrimannya-pid-vartoy-na-domashnij-aresht/>

²² КПГ / Кримському проукраїнському активістові Олегу Приходьку ухвалили вирок <https://crimeahrg.org/uk/krymskomu-proukrayinskomu-aktyvistovi-olegu-pryhodku-uhvalyly-vyrok/>

²³ Крим.Реаліі / Двох зниклих учасників покладання квітів до пам'ятника Шевченку в Сімферополі затримала ФСБ <https://ru.krymr.com/a/news-fsb-zaderzhala-propavshyh-posle-vozhzhenia-cvetov/31147836.html>

²⁴ ТАСС / У Криму затримали росіянина, котрий збирав інформацію для спецслужб України <https://tass.ru/proisshestviya/10915617>

²⁵ Крим24 / «Передавав СБУ інформацію про воду й вибори»: Схоплений у Криму український шпигун дав інтерв'ю «Крим 24» <https://crimea24.tv/content/peredaval-informaciyu-o-sostoyanii-vo/>

адвокатом в інших політично умотивованих справах. Її призначили поза графіком її чергування, що засвідчує її співпрацю з ФСБ. Як і у попередніх справах, так і у справі Єсипенка вона не подавала скаргу на взяття під варту й незаконні методи слідства, схилила підзахисного до угоди зі слідством і надання неправдивих свідчень.

12 березня «Київський районний суду» Сімферополя за клопотанням слідчого ФСБ РФ Віталія Власова обрав Єсипенку запобіжний захід у формі утримання під вартою до 11 травня 2021 року.

23 березня у «ВС РК» відбулося засідання з розгляду скарги захисту (адвоката за угодою Тараса Омельченка) на взяття Владислава Єсипенка під варту. На засідання Владислава Єсипенка не доправили, сказавши, що він перебуває на слідчих діях, а його адвокат за призначенням Синєглазова не з'явилася на засідання²⁶. За результатами засідання адвокатів, котрі за угодою з родичами репрезентують інтереси Єсипенка (Тарас Омельченко й Олексій Ладін), допустили до справи, втім не надали можливості побачити підзахисного. Розгляд скарги на взяття під варту відклали, оскільки «суддя» Тимур Слизько ухвалив направити справу до ФСБ для оповіщення слідчого про цю скаргу.

УМОВИ УТРИМАННЯ В МІСЦЯХ НЕСВОБОДИ

Фігурант «справи кримських мусульман» **Айдер Джаппаров** повідомив адвокатів Едему Семедляєву про те, що в камері СІЗО № 3 м. Новочеркаськ — таргани, щури й блохи, постільна білизна й подушки відсутні²⁷.

24 березня співробітники ВК-14 Краснодарського краю (РФ) продовжили термін утримання в штрафному ізоляторі

(ШІЗО) українця **Андрія Коломійця** за те, що він, перебуваючи в камері ШІЗО, стоячи заснув²⁸.

27 березня Діляра Абдуллаєва повідомила, що адміністрація ВК-2 Салават (РФ) вкотре (вдруге в березні) продовжила на 15 днів термін утримання в ШІЗО її сину, фігурантові «справи кримських мусульман» **Теймуру Абдуллаєву**²⁹. Теймур Абдуллаєв практично неперервно більше року утримується в ШІЗО.

²⁶ КПГ / Владислава Єсипенка не доставили до «Верховного суду» Криму на засідання з оскарження його запобіжного заходу <https://crimeahrg.org/uk/vladislava-%d1%94sipenka-ne-dostavili-do-verhovnogo-sudu-krimu-na-zasidannya-z-oskarzhennya-jogo-zapobizhnogo-zahodu/>

²⁷ Кримська солідарність / Різа Омеров, Айдер Джаппаров, Сейран Салієв і Сервер Зекір'яєв провели розмову з адвокатом у СІЗО <https://crimean-solidarity.org/news/2021/03/04/riza-omerov-ajder-dzhapparov-sejran-saliev-i-server-zekiryayev-proveli-besedu-s-advokatom-v-sizo-1008>

²⁸ КПГ / Політ'язню українцеві Андрію Коломійцю продовжили термін перебування в ШІЗО <https://crimeahrg.org/uk/politvyaznyu-ukra%d1%97nczevi-andriyu-kolomijczyu-prodovzhili-termin-perebuvannya-v-shizo/>

²⁹ https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=911590446264046&id=100022392969328

СВОБОДА ДУМКИ, СОВІСТІ ТА РЕЛІГІЇ

2 березня «мирова суддя» Катерина Балюкова оштрафувала на 5 000 рублів члена релігійної організації «Дім Горщечника» у м. Севастополь **Євгенія Корнева** за ч. 4 ст. 5.26 КпАП РФ (*Незаконна місіонерська діяльність*) за релігійну діяльність без документів від релігійної організації³⁰.

3 березня «мирова суддя» Олена Дахневич оштрафувала Синагогу месіанських юдеїв «**Хава Нагіла**» у м. Євпаторія на 30 000 рублів за ч. 3 ст. 5.26 КпАП РФ за поширення відеозаписів з богослужінням рабина, на яких не було позначки релігійної організації³¹. 10 березня «мирова суддя» Аліме Аметова оштрафувала «**Церкву євангельських християн-баптистів м. Євпаторія**» щонайменше на 3 000 рублів за ч. 3 ст. 5.26 КпАП РФ за наявність у церкві релігійної літератури без позначки релігійної організації³².

22 березня «мирова суддя» Лариса Бугаєва оштрафувала на 5 000 рублів **Артема Моріна**, єпископа Церкви християн віри євангельської «Маяк» у м. Ялта за ч. 4 ст. 5.26 КпАП РФ³³.

Окрім цього, в березні КПГ зафіксувала нову адміністративну справу в Криму за ст. 5.26 КпАП РФ щодо **Церкви християн віри євангельської п'ятидесятників «Любов Христа»**.

30 березня з метою проведення обшуку до мечеті «**Юк'ари Джамі**» м. Алушта прийшли співробітники кримського муфтіяту, ФСБ, Центру з боротьби з екстремізмом і прокуратури. Об'єднання «Кримська солідарність» повідомило, що офіційним приводом для обшуку стала «перевірка дотримання федерального законодавства про свободу совісті та релігійні об'єднання, про протидію екстремістській діяльності

та тероризму, земельного та іншого законодавства». Внаслідок обшуку вилучено 3 книги: «Ісламська Етика Бізнесу» автора Гульнари Нурулліної, «Родина. Іслам» і «Він і вона» автора Шаміля Аляутдінова³⁴.

СВОБОДА ВИСЛОВЛЮВАННЯ ДУМКИ

10 березня співробітники ФСБ РФ затримали журналіста **Владислава Єсипенка**. Його журналістська праця для проекту Крим.Реаліі (Радіо Свобода) співробітниками ФСБ розцінюється як «розвідально-підривна діяльність в інтересах українських спецслужб». Саме його репортажі з Криму в рамках редакційних завдань кваліфікуються як співпраця з СБУ, попри те, що журналіст здійснював фільмування в громадських місцях (*докладніше в підрозділі «Справа Владислава Єсипенка»*).

У березні старійшини кримськотатарського народу з різних регіонів Криму опублікували звернення на підтримку фігурантів «справи кримських мусульман» з вимогою припинення репресій щодо кримських татар і мусульман. 20 березня дві неідентифіковані особи намагалися отримати свідчення за фактом цих звернень від **Ремзі Іслямова**³⁵. 22 березня ще один з тих, хто виступив на захист кримських татар і мусульман, **Ахмаджон Кадиров**, отримав від «прокуратури» Нижньогірського району попередження про неприпустимість порушення антиекстремістського законодавства. За інформацією об'єднання «Кримська солідарність», у застереженні зазначено, що такі поняття, як «утиск», «заялякування», «беззаконня», «несправедливість», «спроба заялякати», а також заклики «допомагати всім, хто перебуває під утиском», свідчать про формування «негативного ставлення до співробітників правоохоронних і судових органів»³⁶.

³⁰ «Мирові судді Севастополя» / Справа 5-0061/7/2021 <http://mirsud.sev.gov.ru/>

³¹ «Мирові судді Республіки Крим» / Справа 05-0059/43/2021 <http://mirsud82.rk.gov.ru/>

³² «Мирові судді Республіки Крим» / Справа 05-0059/40/2021 <http://mirsud82.rk.gov.ru/>

³³ «Мирові судді Республіки Крим» / Справа 05-0085/7/2021 <http://mirsud82.rk.gov.ru/>

³⁴ <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1378235919210527>

³⁵ <https://www.facebook.com/watch/?v=286075916233787>

³⁶ Кримська солідарність / Прокуратура ухвалила перше застереження через виступ старійшин Криму проти репресій <https://crimean-solidarity.org/news/2021/03/22/prokuratura-vynesla-pervoe-predosterezhenie-izza-vystuplenij-starejshin-kryma-protiv-repressij-1068>

18 березня співробітники Центру протидії екстремізму («Центр Е») затримали активіста **Іллю Большедворова**. Приводом слугувало те, що він 22 січня 2021 року фільмував на телефон проведення одиночного пікету³⁷. Після затримання його кілька годин протримали у поліційному відділку, склали протокол за ч. 8 ст. 20.2 КпАП РФ (*Повторне порушення правил проведення мітингу*) й доправили до «Центрального районного суду Сімферополя», де «суддя» Юрій Гулевич заарештував його на 10 діб³⁸. Впадає в очі, що на сайті «суду» опубліковано інформацію, що Большедворова заарештували за ч. 2 ст. 20.1 КпАП РФ (*Дрібне хуліганство, пов'язане з непокою працівників поліції*), що не відповідає статті, зазначеній у протоколі³⁹.

Моніторинг FM-мовлення в північному Криму, проведений КПГ у березні, засвідчив, що в районі Чаплинки заблоковано трансляцію 5 радіостанцій, в районі Чонгара — 6⁴⁰.

Моніторинг доступу до українських інтернет-ресурсів, здійснений КПГ у березні серед провайдерів Криму, засвідчив, що принаймні 12 провайдерів у 12 кримських населених пунктах повністю блокують сайти 22 українських медіа й 5 сайтів релігійних або урядових організацій⁴¹.

СВОБОДА ЗІБРАНЬ ТА ОБ'ЄДНАНЬ

22 березня «суддя Джанкойського районного суду» ухвалила застереження **Севілі Омеровій** за проведення одиночного пікету на підтримку свого чоловіка, фігуранта «справи кримських мусульман» Різи Омерова. Попередження ухвалили

за ст. 20.6.1 КпАП РФ (*Невиконання правил поведінки за надзвичайної ситуації або загрози її виникнення*)⁴². 27 березня «суддя Кіровського районного суду» Георгій Цертвадзе за аналогічним звинуваченням оштрафував на 1 500 рублів за одиночний пікет активіста **Мустафу Сейдалієва**⁴³.

ЗАХИСТ ВЛАСНОСТІ

З 20 березня в Криму набув чинності Указ президента РФ №201 від 20.03.2020, що забороняє володіти землею практично на 80% території півострова особам, котрі не мають російського громадянства⁴⁴. Таким чином, громадяни України, котрі відмовилися від російського паспорта, виданого в Криму в порушення норм міжнародного права й законодавства України в рамках політики нав'язаного громадянства після окупації, чи не отримали його з інших причин, у порушення принципів міжнародного права позбавлені своєї власності, законно придбаній в Криму.

³⁷ <https://www.facebook.com/ilyabolshe/posts/920897805378742>

³⁸ https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=921050732030116&id=134058427396021

³⁹ «Центральний районний суд Сімферополя» / Справа 5-621/2021 https://centr-simph--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=18.03.2021

⁴⁰ КПГ / Росія продовжує блокувати FM-радіомовлення в північному Криму <https://crimeahrg.org/uk/rosiya-prodovzhu%d1%94-blokuvati-fm-radiomovlennya-v-pivnichnomu-krimu/>

⁴¹ КПГ / Щонайменше 12 кримських провайдерів блокують українські сайти в Криму <https://crimeahrg.org/uk/shhonajmenshe-12-krimskih-provajderiv-blokuyut-ukra%d1%97nski-sajti-v-krimu/>

⁴² <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1373062733061179>

⁴³ <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1376231249410994>

⁴⁴ Офіційний інтернет-портал правової інформації <http://publication.pravo.gov.ru/Document/View/0001202003200021>

3 | ПОРУШЕННЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА

КОНВЕНЦІЯ (IV) ПРО ЗАХИСТ ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ ПІД ЧАС ВІЙНИ

ПРИЗОВ ОСІБ, КОТРІ МЕШКАЮТЬ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ, ДО ЗБРОЙНИХ СИЛ ДЕРЖАВИ, ЩО ОКУПУЄ, А ТАКОЖ ПРОПАГАНДА СЛУЖБИ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ

У березні КПГ зафіксувала **12** нових кримінальних справ щодо мешканців Криму за ст. 328 КК РФ (*Ухилення від служби в Збройних силах РФ*) і **7** нових вироків, ухвалених за ст. 328 КК РФ: 2 — у «Ленінському районному суді Севастополя», 1 — у «Бахчисарайському районному суді», 1 — у «Нижньогірському районному суді», 1 — у «Центральному районному суді Сімферополя», 1 — у «Кіровському районному суді» і 1 — у «Джанкойському міському суді».

Всього на кінець березня КПГ зафіксувала **201** кримінальну справу за ухилення від служби в ЗС РФ, що передані на розгляд до «судів» Криму. За **186** з них вже ухвалено вирoki, ще **15** перебувають на стадії розгляду.

НАД ОГЛЯДОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Ольга Скрипник, координатор Кримської правозахисної групи;

Олександр Сєдов, аналітик Кримської правозахисної групи.